

זמנים לשבת קודש

הדלקת הנרות	6.17
חצות היום והלילה	12.44
עלות השחר	5.00
נץ החמה	6.31
סוף זמן קריש	8.52 - ב
סוף זמן תפילה	10.40
שקיעת החמה	6.58
מוצאי שבת	8.10

דמיתה לתמר

ג'ר"ן קר"ש - שנה ו' - ויקרא חש"ש

יורל ע"י

התאחדות אברכים "ויואל משה" ד'סאטמאר

נתיסד ע"י כ"ק מו"ר רבינו'קו"ק
בנשיאות כ"ק מו"ר רבנו של"א
בעז"ה ו'ושל"ם תוב"א

מגיד תעלומה

דמם נדרש

כל מין ומין יש לו שר למעלה ודמם נדרש מהם לכן בלעם בקרבנותיו מרגז שהמית בהמות ללא צורך וכן שער עזים שהרגוהו השבטים ואל שהקריב אברהם שר שלהם היה מקטרט וכו'.

(גלי דויא, הובא ביל קוט ראובני)

טעם כל שאור לא תקריבו

כל שאור וכל דבש לא תקטירו. הרמב"ם כתב שמנהג היה לעובדי ע"ז להקריב כל מנחתם חמץ ולערב דבש בכל קרבניהם, ולכן אסרה לגבוה. כדרך שאמרו במצבה שהיתה נבחרת בימי האבות ואסרה הכותב לפי שהיתה חק לאמוראים. וטעם המלח אין זה כן לפי שחן מואסין בו ואינן מקריבין אותו כלל. ול"ג לפי שיצר הרע דומה לשאור, ומטעם זה נמז הזהיר על הדבש שיצר הרע מותק לאדם כדבש.

(פירוש הרא"ש ע"ה)

לסיים בטוב

מכל אשר יעשה לאשמה בה. ה' מנהג מקודם כשבעל הקורא סיים פ' ויקרא לאשמה בה, שלא לסיים בדבר רע, כל הקהל עמדו וקראו בקול רם, ל'אל אשר ש'בת מ'כל ה'מעשים ב'יום ה'שביעי ר"ת לאשמה"ב"ה.

(מאור ושמש בשם הר"ק ר' מנחם מענדל מרימוב ז"ע)

לעקור עבודה זרה

טעם הקרבנות כדי לעקור ע"ז מן העולם שהם בונים היכלות ומקריבים קרבנות לכוחות העליונות והיתה מחשבתם כי יתעלה ויתגבר מזלם וימשכו בזה כח ותוספת הצלחה שכן מצינו המצרים והכשדים שהיו עובדים לבקר וצאן המצריים היו עובדים לצורות הצאן לפי שהיו יודעים כחו הגדול למעלה שממנו מתברך העולם במין הצאן שהוא גדול הריחו ורב התועלת בגיזה ובוולדות ובחלבה ולכבודו כחו ויסודו אשר למעלה שהוא מזל טלה לא היו אוכלים אותו כלל וגם לא היו משתמשים בו להיות אנשי מצרים רועה צאן כיתר האומות והוא שכתוב כי תועבת מצרים כל רועה צאן וכן הכשדים היו עובדים לצורות בקר לפי שהבקר סיבת חרישה שהוא קיום העולם כענין שכתוב ורב תבואת בכח שור ולפי שהיו יודעים בחכמתם כח הבקר ויסודו למעלה והוא מזל שור לכן היו נוהגים איסור בשחיטת הבקר ולא היו אוכלים אותו לכבודו כחו שממנו העולם מתברך במין הצאן והבקר ועוד היום אנשי הודו נזהרים שלא לשחוט בקר וע"כ מצות התורה לשחוט המינים האלה להקב"ה וזהו שאמר מן הבקר ומן הצאן וגו' לעקור ע"ז מן העולם וכו'.

(מורה נבוכים, הובא ביל קוט ראובני)

מילי מעלייתא

משה היה יכול לומר לה' קרבן

במדרש אדם כי יקריב מכס קרבן לה'. אתם ולא משה ותמוה. אך דאיתא בגמרא שלא יאמר לה' קרבן שמא יצא נשמתו קודם שיאמר קרבן ונמצא שם שמים לבטלה אבל יאמר קרבן לה'. אבל משה הי' יודע מתי ימות והי' יכול לומר לה' קרבן. חזק הפירוש במדרש אתם ולא משה ודו"ק.

עבודת השו"ת

אדם כי יקריב מכס קרבן לה'. רצה לומר קרבן הוא שמקריב את עצמו להשם יתברך והתענית הוא גם כן קרבן שממעט חלבו ודמו, אבל מי שלומד ומתפלל הוא גם כן בבחינת קרבן. שבוה מקריב את עצמו להשם יתברך ויכול אז לקרב כל העולם להשם יתברך והרב מאפסאט סיפר לי שבילדותו היה מתענה ושאל להרב ר' אלימלך מליזונסק זצ"ל על זה והשיב לו אם תוכל אחר התענית לאכול אין מלכות קווארט קאשי יבישה שהוא ד' לוגין או מותר לך להתענות, ואמר בזה הלשון "אלמלא יהי' לי עוד שנים להצטרף עמי לבטל התעניתים הייתי מבטל אותה" עד כאן וכשם שמצוה לשמור ישראל מעבירה כן מצוה ליזהר לכל איש אם יש לו מעט רפיון כח שלא יתענה, והעיקר שאדם צריך לעבוד להשם יתברך במדת האמת רצה לומר שלא ירגיש בשעת עבודתו ולא יתפעל בזה הוא עובד להשם יתברך ואף שאדם נבאר בהרגשה ואין יכול שלא להרגיש אמנם נראה כשהוא עושה רצון הלב, האם מרגיש שום התפעלות מזה עבור שעשה רצון הלב זאת לא יהיה מקבלת מזה חיות, כן האדם כמשתפלל או לומר, מקבל רק יותר חיות בכל פעם מהשם יתברך.

איסור תערובות

כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה'. נשאלתי על מה דתנא "ולמה אין מערבין בה דבש מפני שהתורה אמרה כי כל שאור וכל דבש" הנה פרכת המקשן אין לו משמעות, א"כ ליפרך על כל המצוות למה עושים זה ולשוניי מפני שהתורה אמרה וכו' ואמרתי שנוכל לפרש עפ"י הגמרא (פסחים מ"ב) על חמץ דגן גמור ענוש כרת ועל עירובו בלא, דבוי ר' אליעזר וחכמים אומרים על עירובו בלא כלום עכ"ל וטעמו, דלשון לא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור משמע ולא ע"י תערובות, ולפי"ז י"ל גם כאן דלשון שאור ודבש שאמרה תורה שהוא בכל תקטירו היינו בעיניה ולא ע"י תערובות, וזה דיוק אומרו ולמה אין מערבין בו דבש כלומר ע"י עירוב, וע"ז משני מפני שהתורה אמרה כי כל שאור וכל דבש וגו' וכל לרבו' אתי לאסור אפילו ע"י תערובות.

שפתי צדיקים

סדר הלימוד לפ"ר צו - מסכת שבועות

יום	א	ב	ג	ד	ה	ו	שבת
דף	מז.	מז.	מז.	מז.	מח.	הזרה	

תנאי תשובה לחדש ניסן

זהו שנהחיר הכתוב ויקחו להם ש"ה גוט' ש'ער ה'תשובה שיפתח האדם השערי תשובה וישוב בתשובה שלימה עד כל מה שנהג ימיו ושנותיו עד עתה וכו' וכו'. ואם ימנע הבית מנהיגות משה. היינו כשימנע איזה בית שלא יכלו לעורר עצמם בתשובה, מרנה ה' עצה לזה באמרו, ולקח הוא ושכנו, שכן מרונה להשי' השוכן בישראל כמ"ש ונתתי משכני בתוכם, וכתוב אני ד' שוכן בתוך בני, ולכן נקרא השי' בשם שכן קרוב כי קרוב ד' לכל קוראיו זה ולקח הוא ושכנו הקרוב אליו, היינו שיקח לו עזר וסעד מנהיגות בנה שיתפלל לפניו ית' מקורות לבו שיעזור לו ויאר לו מאורו ית' שיוכל להתקרב אליו ית' ולשוב בתשובה שלימה עד כל מה שפגע עד עתה.

מן אברכים

בערבי פסחים הוא זמן תשובה לכל החטאים

בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל (ראש השנה יא) הנה אע"פ דבכל יומא זמניה הוא כי אחכה לו בכל יום שיבא, אף על פי כן בחדש ניסן הזמן מוסגל לה ביות, והטעם כי אמרו חז"ל (סנהדרין צז) אין ישראל נגאלין אלא בתשובה, ומבואר בסידור הארז"ל (בסדר הגדה של פסח) שבני ישראל היו מושקעים במצרים במ"ט שערי טומאה, ולכן לא יכלו להתנהמה ויצאו ממצרים בחסון, כי אלמלי היו שוהים שם אף רגע אחת, היו נשקעים בשער ה' ולא היתה חס ושלום תקומה לעם ישראל, אכן אף על פי כן נתעלו אז בני ישראל בקפיצה ודילוג לרום המעלה, ומבואר בספרי קודש דהשפעה זו חוזרת ונשנית בכל שנה ושנה בימים הקדושים הללו. והכי נראה בהגדה שאנו אומרים כליל התקדש החג, כל דכפין ייתי ויכול כל דצריך ייתי ויפס"ח, הכוונה דהשפעת הקדושה של לילה זו גורם לאדם שיוכל לפסחו ולהגביה עצמו בפעם אחת אל הקדושה שלא בסדר המדרגות, וכמו שהיה בעת יציאת מצרים, ובהיות כי בימים הקדושים הללו יכולים להתעלות ביותר, על כן בערבי פסחים הוא זמן תשובה לכל לפשפש במעשים, כי מוסגל שיתקבל התשובה גם על חטאים כאלה שאינו מועיל להם תשובה בכל השנה, ומערת כיון שחדש ניסן הוא זמן הפסח, דילוג וקפיצה ממדרגה נמוכה למדרגה גדולה ונעלה, והזמן גרמא אז לתשובה באופן מעולה, מניחא שפיר היו זמן גרמא שנבה להגאל מגלותינו המר, ועל כן כיון שבניסן נגאלו והיה אז בחי' דילוג במצרים, לכן בניסן עתידין להגאל בגאולה שלימה על ידי שנטבי את מעשינו. מר משה

אשר נשיא יחטא ועשה אחת מכל מצוות ה' אלהיו אשר לא תעשינה ונ'. דלכאורה למא האריך הכ' לומר ועשה אחת מכל מצוות ה' א, דיש בזה

מקום למענות שעשה איזה מצוה והוצרך הכ' לפרש אשר לא תעשינה, ויותר הי' ראוי שיאמר בקיצור אשר נשיא יחטא ותו לא מיד, ולמה כינה הכ' את החטא בשם מצוה. אמנם ידוע דאין דרך הבע"ד לבוא לשון אדם מישראל אף גם הרשעים שבהם במישרין לפתותו מיד לעבירה, אלא מסמא את עיניו ומפתהו שהוא מצוה, וכמ"ש בספד"ק נועם אלימלך ר"פ תולדות וול"ק: דהנה אנו רואים מעשה בנ"א דהיינו הרשעים העושים רע, תחילת הסתת היצה"ר בהם הוא שאומר להם שזה הוא מצוה לעשות ובאמת היא עבירה גדולה וכו'. עכ"ל. ומה גם לנשיא ישראל שהוא המובחר שבעם ומצויין בתורה ובמעש"ט, בוודאי שלא יפתהו מיד לעבירה כי ידע אשר מיד ידחוהו ולא יאבה ולא ישמע אליו, אלא דרכו לבוא בעקיפין ולסמאות את עיניו שיחשוב על עבירה שהוא מצוה, וז"פ ועשה אחת מכל מצוות ה' א, כלומר שהוא טועה בדעתו וחושב כי מצוה הוא עושה, אבל האמת הוא אשר לא תעשינה, שהוא מצוה כזה שאסור לעשותה כי באמת היא עבירה.

(דברי יואל)

ויקרא אל משה וידבר אליו. פרש"י צא ואמור להם דברי כבושין. ונראה לבאר מה הנה דברי כבושין שהגיד משה לכלל ישראל, דהנה בחובת בלבבות (שע"י חידו המעשה פ"ה) אמר אחד מן החסידים: מי שאין לו תוספות אין לו חובה, ואין התוספות מתקבלות עד שתפרע החובה. וזה הוא דברי כבושין שאמר משה, דעכשיו כאשר היה רצון העליון לצוות את ישראל בספר תורת כהנים אשר רוב גופי התורה תלויין בו, צוה לומר להם דברי כבושין על קיום תורה והמצוות שכבר נצטוו עליהם לשעבר, כי איך יקרא אל משה לדבר אליו להוסיף על התורה והמצוה אם לא יקיימו מקודם את מה שקבלו כבר, והלא אין התוספות מתקבלות עד שתפרע החובה.

איתא בשם האריז"ל (משנת חסידים פ"א ס"א) כי צירוף שם הוי"ה של חודש ניסן יוצא מן הפסוק (תהלים צ"א) ישמחו השמים ותגל הארץ. וי"ל בביאור הענין, דהנה יום הקמת המשכן היה בראש חודש ניסן, ואז ירדה שכינה לשרות בתחתונים, ולזה נרמז צירוף הוי"ה של ראש חודש ניסן בפסוק ישמחו השמים "ותגל הארץ", כי עד עתה לא היתה שמיחה בארץ, מפני שנסתלקה שכינה למעלה ע"י מעשה הרשעים, וכדאיתא במדרש (ב"ר פ"ט ס"א) כיון שחטא אדם הראשון נסתלקה שכינה לרקיע וכו' כיון שבא משה הוריד השכינה לארץ עיי"ש, וכיון דכאשר הוקם המשכן בראש חודש ניסן שבה השכינה לשרות בארץ, לכן היתה גילה ושמיחה גם בארץ.

(פרד"ש)

היית חצה להבין את דברי הקדמה של מר", ולאחר מכן דבר השר שלום כשעה אחת מפה לאוזן כאשר אף אחד מלבד הרה"ק מקאמינקא אינו שומע דבריו הנשגבים.

שנים עברו והרה"צ רמ"ז מנאראל ד"ל, לקה במחלה כבדה רח"ל, ונצמד למשכב, בא אליו לבקוח הרה"ק ר' יהושע מבעלז, וגלגל ביניהם שיחה אחת בדברי תורה וחסידות מתוך ידידות עמוקה, ותוך כדי שיחתם כנראה נגע בדבריו הקדושים של השר שלום באותו שב"ק, פנה מהר"י מבעלז להרב מנאראל ואמר: "שמעו נא הרב מנאראל, אבי הק אומר לי דבר מסוים בשתי הזדמנויות בפעם האחת אומר לי שלא אגלה לאיש בשלם את דבריו, אולם בפעם האחרת כאשר אומר לי אותם דברים לא ציווה עלי את אשר לא אספר. ואם ק מבין אני שמותר לי לספר, ולכן אגלה שכונותי היתה להרה"ק צ"ע רבי מרדכי מנעשיץ שהוא היה משיח בדורו". (חשפ"א אש החדש, ספרים אות סא).

☆☆☆

הרה"ק ר' שלום מבעלז צע"ק"ל היה טהר לשלוח פוסת שלום להרה"ק ר' יצחק מנעשיץ צע"ק"ל, ושאלו אותו מדוע פורס בשלום הנעשיצער ולא בשלום הרה"ק המגיד מטרסק, ויען הבעלזער ואמר: הנה הרב ר' יצחק הוא בן מורי ורבי ר' מרדכי מנעשיץ צע"ק"ל, לכן אני פורס בשלום, וסיפר איך היה "הנעשיצער" רבן, שפעם אחת למד מסכת מדות, ולא היה יכול להבין פירוש התוספות ז"ס טוב, ועיין בו הרבה עד שירדם בשינה והנה איש זקן ושיבה בא אליו, והאיש היה חגר איזור רחב ובהאזר תלוי מפתחות הרבה סביב סביב, ויקחהו האיש בידו, וביאו יחשילמה והולכו למקום המקדש, והראוהו כל תבניות ומדות, ואמר לי כעת תוכל להבין הפשט בתוספות ז"ס טוב, ושאלתי אותו, רבי מה שמכס ומי אתם, ואמר לי אני הוא הנעשיצער מרדכי בן גטל, ואני ממונה על מפתחות בית המקדש, ואקץ וארא כי הפשט עתה טוב מאד, לכן בדן שאפסח בשלום בנו. (אן הדיס, מערכת הרה"ק מבעלז אות ז).

☆☆☆

בשנת תק"ס נסתלק לחיי עולם הבא בי"ח ניסן, ומסופר שלאחר הסתלקותו בהנחת השבת קראו להרה"ק בשלם העליון לשמוע קבלת שבת בהיכל עליון גבה מעל גבה וראה הרה"ק שישב שם זקן אחד ושאלוהו מדוע לא קראו אותו גם כן, והשיב שזה לעונש שעל ידי סיבה לא לבש חלק לבן להנחת שבת קודש עד קמו משינתו בבוקר, ואמר הרה"ק שכן שאין עליו שנשאלא עובר עון זה? אינו חצה ללך לשם עד שיכניסו גם אותו זקן, והלך השליח ושאל, והשיבו לו שצריך לעשות רצון הרה"ק מנעשיץ, ובא עמו להיכל ה' ל' (זכרון טוב).

זכותו יגן עליו ועל כל ישראל אמן

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' יחזקאל ב"ר חנוך זונדל ז"ל

נלב"ע ז' ניסן תשס"ז

תנצב"ח

אחד שהיה מהמפורסמים הגדולים, שהיה תלמיד המגיד הגדול ממעורטש: את מה אתה מבקש, כי הנעשיצער היה אז עוד בימי נעחות, בהיותו עוד רב בעיר לעשנב, ויעשה: את רבי אנכי מבקש, וישאלהו: מי הוא רבך, ויענהו הנעשיצער: רבי הוא המגיד מלאטשוב. ואמר אליו השואל: אתה ורבך לרבי צריכים. ויט עליו הנעשיצער בתרעומת, ויהן ידו על שכמו, כאמר: הנה הגדלת לדבר.

והנה אותו השואל ה"ל שהיה תלמיד של המגיד ממעורטש, ודרך המגיד הגדול צ"ל היה ללמוד עם איהו מתלמידיו ישירים מיוחדים לכל אחד בזמנו, ועם התלמיד ה"ל היה לומד בחכמת הנסתר אחר חצות לילה, ויהי בלילה ההוא כשישב לפניו ללמוד, ראה המגיד כי אינו משיג את הלמוד, וישאלהו מה יום מימיו שאינך תופס כלל מה שאתה למד? שמה פגמת חס ושלום?! ויענהו התלמיד: איני יודע שום סיבה, וישאלהו עוד: זכור נא שמה פגעת היום בחד מן חבריא, ויענהו אינו מרגיש בשום דבר, רק עם הרב מלעשטב אידע לי כדברים ה"ל, ואמר לו המגיד: תראה לפנים אותך, כי אם לאו אין תחפה, ויך התלמיד להגאון מוה"רם צ"ל וסיפר לו הענין ואשר רבינו ציוה לי לפנים אתכם, ויענהו הגאון מוה"רם צ"ל את כמד עצמי אני יכול למחול, אבל כמד רבי איני יכול למחול, ועתה דעלך כי כל המדרגות שהיה לך עד שתה, שלם נטוילם ממך, אבל מעתה צא ועמל מחדש בעבודת הש"ת ותשיג מה שתשיג מחדש. (זכרון טוב מאמר סוס בסב את י).

☆☆☆

פעם שהה הרה"צ ר' יצחק משולם זלמן מנאראל צ"ל לאצל הרה"ק השר שלום מבעלז, והיו שם הרבה אדמו"רים, שבאו לשבות את שבתם בצלו, בלש ביניהם הרה"ק ר' שלום מקאמינקא צ"ל, אשר בשולחן הטהור באותו שב"ק, ישב סמוך ממש להרה"ק מבעלז צ"ל.

תוך כדי אמירת התורה פתח הרה"ק מבעלז ואמר: "אין זה מהמדרגות הגבוהות לראות את ארץ ישראל בבנינה, ויחשלים בבנינה, ובית המקדש בבנינה וחללים ליחשלים כאשר צדיק הדור בראשונ, וב"ה שדכיו לכן ואנו וואים את ארץ ישראל בבנינה ויחשלים בבנינה, ואת בית המקדש בבנינה, והולכים ליחשלים עיה"ק כאשר צדיק הדור בראשונ". דיבורים קדושים אלו ששמע כל הנוכחים, ומיד בסיום דבריו גחן הרה"ק מקאמינקא אל הרה"ק מבעלז, ואמר: "רבינו ומורינו,

הרה"ק רבי מרדכי טלד לאביו רבי דוב בער ז"ל בשנת תק"ת אביו רבי דוב בער היה סופר של ועד ארבע ארצות, רבי מרדכי קיבל עיקר תורתו מאביו ומזקנו רבי לייבוש ז"ל, בילדותו נראה כבר עליו שלגלות נוצר. וכשהגיע לפרק נשאו את הרבנית מרת רייזא ע"ה בת הר"ר יוסף מלענשוב צ"ל.

☆☆☆

אחד בא אל הרה"ק מנעשיץ ז"ע, ושאלו מאין הוא, וענה לו שהוא ליטא, ואמר לו שאין עסקו באנשים שאינם מאנשיו, ואמר לו ה"ל שהוא מחסיד קארבין, ושאלו לחפצו, ואמר שהינו צריך עכשיו לשלם... והבטיחו. ושאלו ומי חבךר שבא יחד אתך, וא"ל שהנ"ל הוא מתנגד שינו, שגם הינו נצרך לשלם אבל אינו חצה לכנס אל הרב, בחשבו שאם לו ירד שלם הרי ממילא ירד גם על חלקו שהוא בשכונתו. ונענה הנעשיצער: אזוי?! ירד השלם רק על חלקו, וחלק חביו שכנו היה נקי משלם.

ילדים חזרו מהחור ופתאום התחל לרדת שלם, ונענה אחד הרי אין עכשיו עת שלום, ודאי קבל כבר הרבי כסף מאחד להוריד לו שלם... והרגיש זאת הנעשיצער, ואמר להגבאי: הא לך כסף, וקנה נעלים חדשות לתינוקות אלו, שלא ימסו את השלם שלי... (ספר הרמח עמ"ק).

☆☆☆

הרה"ק ר' יצחק מנעשיץ צ"ל סיפר בקדשו בזה הלשון: הנה על כל הטריות והנפלאות שידענו שעשה אבא מאיר [ר' מרדכי] זלה"ה אותות ומופתים, שהיה מתים בפה נעשיץ, על הכל אינו מתפלל, כמו על מעשה זה. עטנה אחת היתה מפצרת מאוד לפני אבא מאיר צ"ל שיתיר אותה מעיגונה, והיתה לפניו פעמים רבות, ופעם אחד נלאה נשאו צערה, והשיב לה: מה אעשה לך, ואמרה אליו, הפלא מאדמ"ר להחזיר לי. והשיב הרה"ק צ"ל וכי פה הוא שואכל להושיע לך, הנה עומד ספל מים אולי שם הוא, והאשה ההיא בגדל אמונתה האמינה כי לא יצאו מפיו הקדוש דברי הבאי, והביטה בתוך הספל מים שעמד שם, וצעקה הנה הוא נראה יושב בספל, ושאל אותה האין הוא יושב, ואמרה ביארמלקע על ראשו בלי טבע, ואמר לה הראינו את היארמלקע, ונתנה ידה להספלו והוציאה את היארמלקע.

והמעשה היה: שבעלה היה חיט, ותפר בחצר במרחקים, וישב לפני חלון פתוח, והיארמלקע על ראשו, ופתאום נראה הרוח את היארמלקע מעל ראשו, והוא חפש אותה ולא מצאה, עד שעלה על לבו כי לא דבר ריק הוא, ונשאו לבו ושב לביתו, ואשתו הראתה לו את היארמלקע שצאבה ממנו, והכירה, והתיר עיגונה. (זכרון טוב ר"א מעבודת הצדיקים אות כז).

☆☆☆

ידוע שהמגיד מלאטשוב צע"ק"ל נסע אל המגיד הגדול ממעורטש צע"ק"ל לה"ה ז"ע ועכ"א. וגם הנעשיצער שהיה נסע לרבו הזלאתשובער נסע אז גם לך לשם, ופעם אחת נכנסו הנעשיצער לבקש שם את רבו המגיד מלאטשוב, וישאלו

ביו"ט אחרון של פסח קודם תפלת מוסף, צוה רבינו את השמש להכריז שלמחרת אחר שעה שש יתאספו לברך "ברכת החמה" ברב עם¹.

כל היום ההוא היה גשם חזק שוטף על הארץ, ושאלו את רבינו, מה יהיה אם לא יראה השמש על פני הרקיע האם יברכו, ענה רבינו שקודם יכריזו, ובשעת מעשה יראו כדת מה לעשות.

בלילה מוצאי יו"ט צלצלו לשאול את פי רבינו שהיות שהחזיים הוועטע"ר

אומרים שלמחר יהיה יום המעונן, ע"כ רוצים לסדר לנסוע ב"העליקאפטער" למעלה לרקיע לברך שם על החמה, ענה רבינו ואמר שאין רוצה לנסוע למעלה, ואם לא יראו החמה לא יברכו וכשיטת החתם סופר (או"ח סי' צ"ו)².

רבינו היה ער כל הלילה ההוא, והכין א"ע בהמנה דרבה לקיום ברכה זו שמוזמן רק אחת לכ"ח שנה.

בבוקר יום רביעי עוד קודם שעה ששית כבר נתאספו ציבור גדול אצל הביהמ"ד ברחוב בעדפארד קאר. ראסס, הרקיע היה מעונן והשמש לא נראית על הארץ, והעם היו בדאגה אם יוכלו לברך הברכה כדת וכדיון.

בשעה 6:30 הגיע מרן רבינו זצ"ל מביתו, ולצידו המושב"ק הרה"ח ר' יוסף אשכנזי ע"ה ובידו השטריימל באקס של רבינו. רבינו ירד המדרגות לילך למקוה³, פתאום יצא השמש בגבורתו. רבינו לבש השטריימל⁴, ופתחו לפניו הספר שדי חמד (ח"ב מערכת ברכות אות ח) ובהתלהבות יתירה התחיל לומר הנוסח, הכל מעומד⁵.

נוסח הברכה כדלהלן, ויהי נועם ה"א, פתח אליהו (מתקוני זוהר), וממושיך קם ר' שמועון, הפסוקים של תורה נביאים וכתובים. השמש נראה בשלימותה והתחיל לומר לשם ייחוד וכו', ואמר הפסוקים של הוי', הללויה הללו את ה' מן השמים (תהילים

1) וכמנהג מהרי"ל להכריז על ברכת החמה (מ"א סי' רכ"ט סק"ה, וכן בדרך החיים, ובקיצושו"ע (סי' ס"י ע"ז).

2) עיי' בחלכות ברכת החמה שכן הוא שיטת הרבה פוסקים, (אמנם היו כמה רבנים וביניהם האדמו"ר מבאבוב שסעו עם הליקאפטער למעלה לברך על השמש).

3) רבינו בירך הברכה קודם התפלה (כדרכו בקודש היה להתפלל במאחר), אבל השלם בירכו אחר התפלה (וכי"כ בזה"ח ומשאת ביטון (סי' ק"א) ועוד, לברך אחר התפלה אם השמים זכו בעיניו).

4) בקידוש לבנה י"א ללבוש בגדי שבת (א"ר סי' תכ"ו, כה"ח סי' ל"ה סט"ו), וכע"ז כתב ביזרח אור (פ"ג אות ח) לגבי קידוש החמה, והיו אז כמה רבנים וביניהם הגה"צ משארמאש זצ"ל שראו רבינו לובש את השטריימל והלכו אף הם לביתם ללבוש השטריימל.

ומענין זה שמענו סיפור נאה מהגה"צ ר' זלמן לייב מייזליש שליט"א אבדק"י סיגעיט, שבשנת תרנ"ז אולי ה' ניסן נשא הגה"צ בעל בנין דוד עב"י בת הרה"ק ר' משה יוסף טייטלבוים זצ"ל מאחיעל, ובגמר החתונה השמש האיר על הארץ, וברכו את ברכת החמה. הרה"ק ר' שלמה מבאבוב זצ"ל (שה"י מיתון) אצל החתונה שחתנו הגה"צ ר' חיים יעקב טייב אב"ד לימאנוב היה אחיה של הכלה) פנה להשמדים סביבו, ואמר "סיועט נאך קומע א צייט וואס מיוועט אנטוהן בגדי שבת צו קידוש החמה" (האמת שלובשו רק מחמת החתונה), ועיי' בהקדמת ס' אמרי יוסף (שכתב עיי' בזה"ח חלק יצחק זצ"ל) שבשנת תרנ"ז לבש האמרי יוסף השטריימל לברכת החמה.

ובקונטרס ברכה וישועה (להגה"צ אב"ד פרימאן ז"ל) מתאר המעמד בשנת תשי"ג, וכתב שרבינו היה ער כל ליל מוצאי יו"ט והכין א"ע בהכנה דרבה למצוה וברכה גדולה זו, ועיי' בא בבוקר עם השטריימל עיי"ש, אמנם מכמה זקנים שמענו שרבינו לובשו במיוחד לפני התחלת אמירת הנוסח.

5) עיי' בקונטרס ברכת החמה (לבנו של בעל אורחות חיים - ספיקא), המברך על החמה בתקופתה כאילו מקבל פני אבינו שבשמים ית"ש, ועל כך צריך למימרה מעומד, עיי"כ, ועיי' בקונטרס יזרח אור (להגה"צ ר' פחש זעליג שווארץ ז"ל כד חקול ארי - פרק ט"ז) שמחלק בין מברך ביחיד, למברך בציבור שצריך לעמוד מפני כבוד הציבור.

6) ולא בירך שהחיינו (וכי"כ בשו"ת מהר"ם שיק אורח סי' צ, כתב סופר סי' ל"ד), ויש נוהגין ללבוש בגד חדש ולברך שהחיינו (שו"ת ר' עקביא יוסף ח"א סי' פ"ו, ועיי"ש בהגה שכן נהג האורן ר' פחש עפשטיין זצ"ל בשנת תשי"ג, ועיי' שו"ת מנחת יצחק ח"א סי' ט"ו).

7) כידוע שהחיד"א (מורה באצבע סי' ג' אות ו') כתב שאין לומר עלינו לשבח אחר קידוש לבנה (שלא יהא נראה כמשתחוה ללבנה, ועיי"ש כתב בשו"ת רוח חיים (סי' רכ"ט אות ט') שלא לומר עלינו לשבח בקידוש החמה, והעתיקו בכך החיים (שם אות י"ז). אמנם בשו"ת חתם סופר (שם) כתב שאומרים עלינו, וכ"כ בשו"ת מים חיים (ח"א סי' כ"ב אות י"א), פתח הדביר (השמטות לח"ב סי' רי"ט) ועוד, לאומרו, וכן נהג עלמא.

8) כמסופר בס' ומשה היה רועה (ח"ד - ניסן תשס"ט).

9) מספר הרה"ג ר' שמואל זאנוויל כהנא שליט"א מגי"ש בוומסב"ג שאיחל לרבינו "דער רבי זאל דערלעבן דעם קומענדיגן קידוש החמה", רבינו ענה לו "מיוואונטש אז מ'זאל דערלעבן משיח"י.

10) וכמש"כ החתם סופר (אורח סי' נ"ז) דלא נהגו הנשים לברך ברכה זו, ועיי' שו"ת מהר"ם שיק (שם) וכתב סופר (שם). ועיי' בייטב לב (פ' בא) טעם בדרך סוד. ובשנת תשכ"ה פ' בראשית בתוך הדברי תורה אמר רבינו שהייטב לב נתן טעם בדרך סוד, ואנו אין לו עסק בנסתרות, ואמר טעם אחר ע"מ שאין נוהגין הנשים לברך.

ועיי' בשו"ת דברי שלום (ח"ה סי' מ"ד) מה שכתב למרן רבינו בעל ברך משה זצ"ל בענין זה.

קמ"ז), עד חק נתן ולא יעבור. ברגש קודש ובקול רם אמר הברכה בא"י אמ"ה עושה מעשה בראשית⁶. אח"כ אמר אנא בסה, למנצח בנגינות (שם ס"ו), למנצח לדוד השמים מספרים (שם י"ט) שיר למעלות (שם קכ"א), נוסח הגמרא (ברס"ג נט:) וברייתא דפרק שידה השמש אומר. התחילו לומר קל אדון (בנוען טובים מאורות). עלינו לשבח⁷, ועל כן נקוה, המושנה ר' חנני' בן עקשיא, קדיש דרבנן, ותוסח מודים אנהו לך (מוכא בשד"ח שם).

התחילו לומר ולרקוד שם ברחוב

למשך זמן רב, וככה נכנס רבינו לביהמ"ד וכל העם עמו במחול וזמרה, - גם מרן רבינו בעל ברך משה זצ"ל השתתף שם⁸ - רבינו ישב לו על מקומו ופניו אל העם ויספוק כף אל כף, עד למשך חצי שעה. אחר כך פתח את פיו בהכמה, והתחיל בקושיות החת"ס (עיי' לקמן), ובסיום הדברי תורה אמר "ולדעתי דברים אלו אינם לחידודא אלא נכונים לאמיתה של תורה".

(תוכן הדברות קודש שאמר אז מרן ז"ע יופיע בגליונינו הבא א"ה).

אחר סיום הד"ת סיפר רבינו בשם מרן רבינו הקדוש בעל דברי חיים מצאנז זי"ע, שפעם אחת אחר מאד בעת תפלת נעילה, ואמר אח"כ הפידוש בפיוט "היום יפנה השמש יבא ויפנה נבואה שערך", שרק אז היום פונה והולך לו, בעת שהשמש יבוא ויפנה כי "שמש" ר"ל הצדיק, ובעת שהצדיק עומד וגומר תפילתו אז היום הולך לו, ע"כ.

הרבנים הנאספים ברכו לרבינו זצ"ל שנוכח להתאסף שנית במחזור הבא. רבינו ענה לעומתם "עם משיח צדקנו, שאז יהיה אור החמה שבעתים כאור החמה עתה"⁹ ונפרדו העם בשמחה ובטוב לבב.

בברכת החמה לא השתתפו הנשים שם ברחוב¹⁰.

יסודי התורה

הכופר ממון חבירו מועל בד'

דף לו: מתנ' שבועת הפקדון וכו'

מקור דין זה היא בפרשתן (ה' כא) **נפש כי תחטא ומעלה מעל בד' וכחש בעמיתו בפקדון וגו'.** וקשה הלשון דמעלה מעל בד', דאיה מועילה בד' היא במה שכופר בממון חבירו.

ובכלי יקר כתב לפרש דהרי הפסוק מדברת בכופר ממון חבירו ואח"כ נשבע לשקר, והרי חטא לחבירו חטא אחת, ולשמים חטאו כפול, כי מצד הגזילה עבר על מצות ד' ואח"כ נשבע לשקר, ומדויק כפילות הלשון ומעלה מעל בד', כי לשמים חטאו כפול מצד הגזילה ומצד שנשבע לשקר, ולשון מעילה שייך ביותר כלפי מעלה כפרש"י אין מעילה אלא שינוי, כי טוב ד' לכל והוא לא כגמול ידו השיב לו והוא משנה ואינו עושה כמו עשה לו.

ועל צד הרמז אמר נפש כי תחטא ומעלה מעל בד' וכחש בעמיתו ובפקדון, כי בכל לילה האדם מפקיד רוחו ביד הקב"ה, וע"פ שהנשמה חייבת להקב"ה כי ע"י העונות היא נרדפת עד חובה, מ"מ אין הקב"ה מעכב פקדונו ומחזירו לו כעין שנתנה לו, וזה המכחש בפקדון חבירו אע"פ שאינו חייב לו, לא כגמול ידו השיב להקב"ה, ולפ"ז הנפש החוטאת בפקדון חבירו מועל בשלישי דהיינו הד' אשר צוה לו להחזיר פקדונו.

ובאור החיים הק' כתב לפרש ומעלה מעל בד' כביכול עשה המעל פי' לשון שינוי, כי הוא שפט ע"פ המעשים חיכה לזה שיהי' לו ממון, וכשזה בא וגוזלו נמצא שגורם מעילה בד' ששינה עליו את הדין, שלא עמד בידו ממה שהגיעו כפי משפט ד', ונמצא כביכול נחשב שלא עושה משפט צדק.

ויובן עוד ע"פ מ"ש החת"ס בפרשתן דמה שמחויב ליתן לו תוספת חומש ממה שגזל, יש ליתן ב' טעמים על זה, הא' דכל הנהנה בעוה"ז בלא ברכה מעל, והגזול הוה ל' בוצע בוך, נמצא דנהנה בלא ברכה וחייב להוסיף חומש, כמו שחייב ליתן חומש אם מעל בהקדש, ועוד טעם אחר כי הנוטל פריטה מחבירו מטריח כלפי מעלה שהקב"ה מחזירו לו, וע"ז כתיב כי לא לאדם תשפטו כי לד', נמצא דנהנה מהקדש של מעלה, ולכאורה לשני הטעמים הנ"ל הו"ל להוסיף ב' חומשים, כמו האוכל תרומה של הקדש דמשלם קרן ושני חומשים (תרומות פ"ו מ"ד) אלא כיון דשב בתשובה והשיב הגזילה הוה כאילו לא גזל ולא הפסיד לחבירו מיד, ורק בין כך נהנה בלא ברכה ולכן מחויב רק חומש אחד.

ולפ"ז נתבאר היטב הלשון ומעלה מעל בד', דבשעה שכופר וגוזל מחבירו מטריוח כלפי מעלה מהקב"ה מחזירו לו וכנ"ל.

אתקינו סעודתא

עניני מאכלי שבת (ה) אפיית החלות

ללוש כדי שיעור חלה ולאפות מהם לחמים לכבוד שב"ק
נוהגין ללוש כדי שיעור חלה בבית לעשות מהם לחמים לבצוע עליהם בשבת ויום טוב, ואין לשנות. (תמ"א סי' רמ"ב סעי' א')

ולי נראה ראייה לזה מתענית דדביתו דר' חנינא כל ערב שבת היתה מסקת התנור, שיהיו סבורים שאופת פת. (מגן אברהם שם, סק"י)

כדי לאכול פת ישראל וכדי לקיים מצוות חלה

עייין במגן אברהם שם בשם הדרכי משה כדי לאכול בשבת ויום טוב פת כשר היינו פת ישראל, ולפי זה במקום שיש פלטר ישראל אין להקפיד, אך עייין במג"א שם עוד טעם אחר כדי שהאשה תקיים מצוות חלה. (פיקוס מהר"ח)

אפיית הפת שהוא עיקר סעודת שבת וכו' ואפילו מי שדרכו לקנות מן השוק בכל יום, עם כל זה בשבת פת שבת יאפה בביתו, כדי שתוציא אשתו חלה מן העיסה. נ"ו (אש חז')

לאו שפיר קא עבדי אלו שקונים מן השוק

גם בזמן הגמ' היה מנהג קבוע לזה כמו שהביא המגן אברהם, ובעונותינו הרבים היום התחילו איוה נשים להשבית המנהג ההוא ולקחת מן האופה, ולא שפיר עבדי דמקטינים בזה כבוד שבת. (ביאור הלכה סי' רמ"ב)

לאפות דוקא בערב שבת

הלחם צריך לאפותו דוקא בערב שבת, להיות חם ביום הלחם דוגמת לחם הפנים שנאפין בערב שבת. (סידור היע"ץ)

להשתדל בזה מיום א'

ובפרט בענין קניית הקמח לצורך שבת, צריך להשתדל עליה מיום א' איוה יפה והגון לכבוד חשבת. (שדר חיים)

לעשותם מקמח יפה

וראוי לבחור בקמח היותר טוב, מנופה כל צרכו ויפה. (סידור היע"ץ)

לעשותם ארוכים כדמות האות וא"ו

קבלתי שטוב לבצוע בפרט בשבתות וימים טובים על לחם העשוי באורך כדמות ו', דבציעת המוציא הוא כדמות יו"ד, ושני ידים מה' אצבעות שני ההי"ן, ולחם כדמות ו', אז נשלם השם. (אליה רבה)

בווי"ן תתקטר

ומכבוד אדמו"ר הגה"ק מו"ה יחזקאל שרגא האלברשטאם משינוא זצ"ל, שאמר בשם אביו מרן הגה"ק בעל דברי חיים זצ"ל, שלכך מנהג ישראל לעשות את החלות לחם ארוך, שהוא כדמות ו' ושני ווי"ן הם י"ב, וזהו שאומרים שכינתא תתעטר בשית נחמי לסטר, אך, בווי"ן תתקטר. (פיקוס מהר"ח)

תודה וקול זמרה

ארשת שפתינו נפתח ביקר ותפארה, בלב מלא רגשי שמחה ואור, לבדך ברכת מזל טוב בשפה ברורה, מל מע"ז הדר"ג האי גברא רבא, בקי נפלא בהוויות דאבאי ורבא, נאה דורש ונאה מקיים, להשריש תורה ויראת שמים, מוהג חרוץ בעל פיפיות, פה מפיק מרגליות, דך הרעיון במיטב הגיון, נודע לתפארת ולגאון, איש חמדות ורב תבונות, שמו נערץ ומהולל בשפתי רגנות.

הרה"ג **נחום משה היימליך שליט"א**

ראש כולליו - מראשי החבורות

לרגל יום שמחת לבו באידוסי בנו נ"ו למז"ט

יהי רצון מלפני אבינו שבשמים, שיחיה מע"ל נחת בכללים, ששון ושמחה בביתו יאה שורה, עדי נזכה לשמחה בהשרה, בבית גואלינו, ומלכינו בראשינו, אמן.

הכ"ד החתומים בחתיקה

הנהלת התאחדות האברכים

ג"א מצטרפים

חבורת בממיליה נעלה

כל דמיך חתה זמרה

בשערה רבה הגנו להודיע ביה לקהל א"ש הלי' **שלקראת חג הפסח הבעל"ט**

עלה בידנו לסדר מכירה מיוחדת של

כל מוצרי חלב
שמן אגוזים - מיץ ענבים קדם

במחיר הקרן

המכירה תתקיים א"ה ביום שלישי י"ג ניסן בחצר הקינדר גארטן.

המכירה תתקיים אך ורק להמשתתפים מראש ע"י טופסי ההרשמה.

התשלום אך ורק בשעת ההרשמה.

ניתן לקבל ולמסור טופסי ההרשמה

עד יום שני ה' ניסן

אצל הרה"צ **צבי ארי' ראזנבערג** ו**דוד זאבל היר' גבריאל פערלבערג** הרה"ק

שואלין ודורשין בהלכות פסח

הגנו מודיעים בזה לכל אנ"ש הע"י

שלקראת חג הפסח הבעל"ט

יתקיים א"ה שיעורי תורה

ע"י

הגה"צ רומ"ץ דההלתינו שליט"א

בהלכות פסח הלכה למעשה

ביום ב' - ה' ניסן	ביום ד' - ח' ניסן	ביום א' - י"א ניסן
הלכות בדיקת הבית וערב פסח	הלכות ליל הסדר	דיני המעדים לע"פ ופסח

בחיבת בית מדרשו - בין מנהל למעשה

ויהי' שטח להגיד תורה ולתאודות, ולהרבות קרן תורה בתגלולת כבוד שמים עליו. עדי נזכה לאכול מן הודים ומן הפסחים בבית גואלינו ומלכינו ויהי' חג שליט"א בראשינו, כב"א.

ביקא דאורייתא

הנהגות

תפילת מנחה בשעה 7.30 - תפילת ערבית בשעה 8.40 - תפילת ערבית כפון ר"ת בבית שני